

DAMU

д а й д ж е е т

№1 (1) 2025 —

Фархат Сәрсекеев:

“ Біз кәсіпкерлерге
сапалы құралдар
ұсынуды
мақсат етеміз» ”

«Даму» Қорының
кәсіпкерлерді
қолдау
құралдарына
өзгеріс енді

«Даму» қоры ұсынатын кепілдік

Кепілдіктің ең
жоғары мөлшері

**85%-ға
дейін**

Қаржыландыру
сомасы

**7 млрд
тг дейін**

Гарантии
от Фонда «Даму»

Бапаев Мұрат Миркурбанұлы

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ Басқарма
төрағасының орынбасары

Қымбатты достар!

Назарларыңызға «Даму Дайджест» журналының
2025 жылдың бірінші жартысын
қорытындылаған санын ұсынып отырмыз.
Журнал «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
тыныс-тіршілігінен хабар беріп, еліміздегі
шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін
мемлекеттік бағдарламалар аясында қолдау
құралдарымен таныстырады. Дәстүрлі
«Табыстылар тарихы» айдарында санаулы
жылдар ішінде идеядан алюминий өнімдері
өндірісіндегі ұлттық көшбасшыға дейінгі
жолды жүріп өткен KazPromAluminum
компаниясы жайлы материал бар.

Қордың Павлодар аймақтық филиалының
менеджері Мәдина Баденова дайындаған
авторлық сторителлинг Павлодар өңірлік
филиал тыныс тіршілігінен хабар береді.
Сондай-ақ Қор басшыларының сұқбаты,
Қордағы жаңалықтар, жаңа бағдарламалар,
Қорда байырдан қызмет етіп келе жатқан
мамандарды таныстыру мақсатындағы айдар,
тағы басқа да көптеген пайдалы мәліметтермен
таныс бола аласыздар.

**«Даму» Дайджест
электронды
журналы №1 (1) 2025**

Журнал қазақ және
орыс тілінде шығады.

Редактор:
Зәуре Зақанқызы

Жобаға қатысқандар:
Асель Камалиденова
Жалғас Бекпаев
Елдос Абыканов
Зарина Беспалинова

Дизайн мен беттеу:
Абзал Қуандық

**Фотосуреттер ЖШС/ЖК
иелеріне тиесілі**

Меншік иесі:
«Даму» кәсіпкерлікті
дамыту қоры» АҚ

Мекенжай:
ҚР, Алматы қ, А05С9Ү3.
Гоголь көш, 111

E-mail:
info@fund.kz

Тел:
+7 (727) 244 55 66

Call-орталық (тегін) 1408

Фархат Сәрсенкеев: Біз кәсіпкерлерге сапалы құралдар ұсынуды мақсат етеміз

“

Биыл жыл басында «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ басшысы ауысып, ауыс-түйіс болғаны көпшілікке белгілі. Ақпан айында Басқарма төрағалығына Фархат Сәрсенкеев тағайындалды.

Жалпы «Даму» Қоры – Фархат Қайнарұлына бөтен жер емес. 2018 жылдан 2023 жылға дейін Басқарушы директор, Басқарма төрайымының орынбасары болып қызмет етті. «Даму-Дайджест» Қор басшысымен осы алты ай ішіндегі өзгерістер мен істелінген шаруалар, болашақ жоспарлар жайында сұқбаттасқан еді. Назарларыңызға ұсынамыз.

”

Фархат Қайнарұлы, уақыт бөлгеніңізге рахмет! Сұрағымызды бірден сіз басшылық еткен 6 ай ішінде атқарылған жұмыстардан бастасақ

Біріншіден осы алты айдың ішінде біз бағдарламаларды өзгертуді көздедік, алдымызға сондай мақсат қойдық. Қызметке кірісе салысымен жалғыз акционер – «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингінде стратегиялық сессия өтті. Біздегі басты мәселе – субсидия болатын. Субсидияға өте қатты тәуелді болдық. Сол субсидиядан бас тарту үшін және оған балама ретінде өздеріңіз білетін «Өрлеу» деген бағдарламаны қолға алдық. **12,6%-дық** бағдарлама осылай дүниеге келді. Сондай-ақ алты айдың ішіндегі өзгерістердің бірі – айлық мәселесі. Қордағы ең маңызды ресурс – адамдар. **454 адам жұмыс істейді және 100 ден астам адам аутстаффинг** әдісімен еңбек етеді. Олардың айлығы 3-4 жылдан бері көтерілмеген. Осы мәселені шешу де мен үшін маңызды мақсат болды. Тағы бір өзгеріс – штат мәселесі. Әрі, кепілдік қорын ашқан соң қызметкерлер де қажет болды. Осы мақсатта директорлар кеңесі және акционермен келісе отырып, **16 адамға штатты кеңейттік**.

Кепілдік қоры деп қалдыңыз. Бұл биылғы жылдың маңызды жаңалықтарының бірі десек те болады. Бұл бағдарламаның маңызы қандай? Кәсіпкерлікке қаншалықты серпін береді?

Иә, кепілдік құралы көпке таныс. Бұл бағдарламаны «Даму» Қоры 15 жылдан бері жүзеге асырып келеді. Соңғы бір жыл ішінде ғана Қор

9 000
жоба

430
млрд ТГ

астам соммаға қолдау
көрсеткен

Бұл өте жақсы көрсеткіш. Дегенмен мұның да екінші жағы бар. Мұнда да бюджеттің қаражатына тәуелді боламыз. Кепілдік бюджеттің ақшасына беріледі. Біз оны да өзгертуге кірістік. Қор жанынан «Кепілдік қорын» құрған кездегі басты мақсатымыз – осы бюджет қаражатынан бас тарту болды.

Бұл істе біз шет елдік тәжірибеге сүйендік. Қорды ақылы қылып, өзіміздің серіктес банктермен бірлесе отырып құрдық. **25 млрд теңгені** сол стейкхолдерлер бөліп, қалған **25 млрд теңгені** Қор бөліп, сонымен қатар кепілдік алатын кәсіпкерлік субъектілері **1,5%** төлейтін еттік.

Кепілдік қорының басты мақсаты – несиені кәсіпкерлерге қолжетімді ету. Мысалы: егер үйге бір зат алар болсаңыз 10-15 минутта бөліп төлеу рәсімін жасап, несиеге қол жеткізе аласыз. Ал егер бизнес жобаңыз болса – оған қаражат алу үшін айлап жүгіруге тура келеді. Сол себепті біз кепілдік құралының талаптарын өзгертіп, шартсыз және қайтарымыз еттік. Бағдарламаның ережесін толық өзгертіп, **3,5 млрд теңгеге** дейінгі несиелерді банктер портфельдік тәртіппен бірден беретін еттік. Яғни, қазір мұндай несиелер Қордағы несие комитетінде қаралмайды, банк бірден дербес шешім қабылдайды. Бұл өте маңызды өзгеріс. Себебі біздің экономикада кәсіпкерлердің несиесі ІЖӨ-нің тек **10 пайызын құрап отыр**. Бұл өте аз. Басқа мемлекеттермен салыстырғанда төмен көрсеткіш. Осы көрсеткішті өсіруіміз керек. Ал несие алу үшін кәсіпкерлердегі ең басты кедергі кепілзаты жоқ немесе жеткіліксіз. Ал банктер кәсіпкер ұсынған кепілмүліктің нарықтық құнын тым төмен бағалайды. BBB рейтинг бойынша кепілдігіміз сапалы құрал болып есептеледі.

Біз бұл құралға үлкен үміт артамыз

Кепілдік Қорларын құруда қандай тәжірибеге сүйендіңіздер?

Тәжірибе демекші, 2019 жылы Корея мемлекетіне жұмыс сапарым барысында портфельдік шартпен жұмыс тәжірибесін көріп, елге әкелген болатынбыз. Ол кезде **20 млн теңгеге** дейінгі несиелерге қолданып, бастадық. Сол тәжірибе осы 2025 жылға дейін елде оң нәтиже көрсетті, сұраныс жоғары болды. Талдауларымыз оның сапасы да жақсы екенін көрсетті. Бұл портфельдік әдіспен алынған несиелердің қайтай қалу көрсеткіші төмен, **1,5 пайыздан аспады**. Сол тәжірибені ескере отырып, биыл ол соманы **20 млн емес 3,5 млрд-қа** дейін көтердік.

Өзгеріс кепілдік ғана емес, несиелеу құралдарына да қатысты болды. Субсидия құралының шарттары да өзгерді. Ол нені қамтыды және мақсат қандай?

Бұған дейін қолданып келген субсидия құралы жақсы болғанымен, оған бюджет қаражаты көп жұмсалатын. Оған кеткен қаражат **300 млрд-тан** асты.

Бұл сома жылдан жылға және өсіп жатыр. Оның шегі болуы керек. Сол себепті оған балама ретінде жеңілдікпен несиелейтін бағдарлама енгіздік. Яғни, банктерге **40/60 пайыз** үлеспен қаржы салып, мемлекеттің бөлген 1 теңгесін 2 теңге етіп қайтаратын жаңа механизм енгіздік. Яғни, сол 300 млрд теңгені банктерге құйып, 700 млрд етіп шығаруды көздедік. Биыл мақсатамыз 750 теңгеге қолдау көрсету.

Дегенмен, әлеуметтік желі болсын, Қорға тікелей хабарласушылар болсын, кәсіпкерлердің ең көп қоятын сұрақтары сол субсидия төлемінің Қор тарапынан кешіктірілу себептері.

Субсидия кешігуінің басты себебі – бюджет процедураларына байланысты. Мұнда «Даму» Қоры мемлекеттік бағдарламалардың операторы. Яғни, субсидия өтініштерін қабылдап, банк-кәсіпкер арасында үш жақты келісім жасап, белгілі бір мерзім ішінде субсидиялап отыруға міндеттеме алады. Ол қаржыны «Даму» Қоры бөлмейді. Қаржы ортақ қазынанікі, ҚР Қаржы министрлігі қаражат бөлгенде субсидия төленеді.

Дегенмен, қаражат кешіккенде Қор қол қусырып қарап отырмайды. Барлық алаңдарда мәселе көтеріп, тиісті органдарға хат жолданады. Қалай болғанда да, субсидия кешіккен уақыттағы кәсіпкер төлеген үстеме қаражатты біз қаржы бөлінген кезде өтеп береміз.

«Даму» Қорынан қолдау алған кәсіпкерлердің портреті қандай? Олардың экономикалық-әлеуметтік әсеріне тоқтала кетіңізші?

Біздің кәсіпкерлер негізінде 35-44 жас аралығында. Жартысына жуығы әйел кәсіпкерлер. Бізге Үкімет тарапынан артылған міндет бойынша экономиканың басымдық берілген 5 саласына қолдау көрсетеміз. Олар: өндіріс, білім, денсаулық сақтау, туризм, көлік және логистика. Әлеуметтік әсеріне келсек, негізгі мақсатымыз – жұмыс орны санын, салық көлемі мен экономикадағы ШОБ үлесін арттыру. Қазір бұл міндет ойдағыдай орындалып келеді. ШОБ-тың экономикадағы үлесі – 39,7 пайыз. 10 жыл бұрын ол 10 пайызға төмен болатын. 4,4 млн халық осы салада. 10 жыл бұрын бұдан 1 млн адамға аз еді. Болашақта осы көрсеткіштерді сапалы өсіруге мақсат қойып отырмыз.

«Даму» Қоры шағын және орта бизнестің дамуына үлес қосатынынбәрі біледі. Бірақ нарық бір орында тұрмайды және бағдарлама, құралдар үнемі толықтыруды талап етеді. Осы бағыттағы қор жоспарлары туралы айтып беріңізші.

Болашақта қаржылай емес қолдау құралдарын да қолға алмақпыз. Себебі «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ – аты айтып тұрғандай, біз тек қаржылай ғана қолдау емес, басқа да қолдау көрсете алуымыз керек. Сондықтан қазір сапалы оқу бағдарламалары жасалып жатыр. Екінші жоспар консультация беру ісін қолға алу. Соңғы жылдары осы саланың тоқтап қалуы себепті нарықта «кеңес берушілер» көбейіп кеткені белгілі. Дұрысы бар, бұрысы бар.

Алаяқтар да осы жолды пайдаланып кетеді. Дегенмен консультация беруші компаниялар да нарықта салық төлеуші, еңбек етіп жатыр. Мамандары да қаржы ұйымдарында жұмыс істеген, кәсіби мамандар. Біз болашақта олармен бірлесіп, осы істі жүйелемекпіз. Әзірге Ақтөбе мен Алматы қаласында пилоттық жоба қолға алынды. Сонымен қатар тағы бір мақсатымыз – Қорды елордаға көшіруді де жоспарлап отырмыз.

Сұқбатыңызға рахмет!

«Даму» қоры кәсіпкерлерге арналған жаңа қолдау механизмін іске қосты

Талғат Смағұлов

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ басқарма төрағасының орынбасары

Кәсіпкерлікті дамыту – ел экономикасының басты қозғаушы күштерінің бірі. Осы орайда «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры бизнес өкілдеріне арналған қолдаудың бірқатар жаңа құралдарын ұсынып отыр. Қордың басқарма төрағасының орынбасары Талғат Смағұловтың айтуынша, қазіргі таңда кәсіпкерлерге үш негізгі бағыт бойынша көмек көрсетілуде.

Олар: субсидия, кепілдік қоры және жеңілдетілген несие ұсыну, – деп хабарлайды Aikyn.kz

«Даму» қоры жеңілдетілген несие беру шеңберінде кәсіпкерлерді қолдауға бағытталған «Өрлеу» атты жаңа бағдарламаны іске қосты. Бағдарлама аясында **750 млрд теңге** көлемінде қаражат бөлінеді,

оның **300 млрд теңгесін** Қор бөлсе, қалған **450 млрд теңгені** екінші деңгейлі банктер бірлесіп қаржыландырады. Бұл бағдарламаға шағын, микро және орта кәсіпкерлік субъектілері қатыса алады. Қаражат инвестициялық жобаларға – **7 млрд теңгеге** дейін және айналым қаражатын толықтыруға – **3,5 млрд теңге** мөлшерінде беріледі.

Бағдарлама бойынша жылдық сыйақы мөлшерлемесі **12,6%**-дан аспауы тиіс.

Ал несиелеудің басым салалары: өңдеу өнеркәсібі, көлік және қоймалау, туризм, білім беру, медицина, – деп нақтылады Талғат Смағұлов.

Аталған бағдарламаның тағы бір ерекшелігі – құрылыс жобалары бойынша отандық өнімге басымдық берілуі. Яғни, кәсіпкер Қазақстанда өндірілген құрылыс материалдарын қолдануға міндетті.

Талғат Смағұловтың айтуынша, биылдан бастап субсидиялау жүйесі де жаңартылған. Экономиканың басым салаларындағы жобалар үшін портфельдік субсидиялау тетігі енгізілді. Бұл формат шеңберінде **200 млн теңгеге** дейінгі несие алатын микро және шағын кәсіп иелері қолдау ала алады.

Субсидияланатын негізгі басым салалар:

- өнеркәсіп;
- көлік және қойма;

- білім беру;
- туризм;
- медицина.

Айта кетерлігі, субсидия арқылы берілетін несие мөлшері бұрын **15 млрд теңге** болса, қазіргі таңда бұл сома **200 млн теңгеге** дейін қысқартылды.

Сонымен қатар «Даму» қоры базасында екі түрлі Кепілдік беру қоры жұмыс істейді. Бірінші қор – **7 млрд теңгеге** дейінгі жобаларды, екінші қор – **7 млрд теңгеден** асатын ірі инфрақұрылымдық жобаларды қолдауға бағытталған.

Бірінші кепілдік тетігі бойынша кәсіпкерлер **7 млрд теңгеге** дейін несие алса, оның 85 пайызына дейін қор кепілдік береді. Кепілдік тетігі бұрын тегін ұсынылса, қазір кәсіпкерлер мен банктер үшін ақылы. Кәсіпкер жылдық **1,5%** мөлшерінде комиссия төлейді. Ал банктер үшін арнайы жарна бар. Сонымен қатар кепілдік енді шартсыз және қайтарымсыз түрде ұсынылады.

Яғни, банктер үшін бұл – жоғары сапалы қаржылық құрал. Сондай-ақ бұл тетік әсіресе, кепілге қоятын мүлкі жоқ кәсіпкерлер мен стартап жобалар үшін зор мүмкіндік.

Екінші кепілдік тетігі – **7 млрд теңгеден** асатын ірі жобаларға арналған. Бұл жағдайда қор жобаның 30 пайызына дейін кепілдік береді. Аталған бағдарлама аясында комиссия мөлшері – 2 пайыз. Кепілдік басым салаларға, оның ішінде өнеркәсіп, туризм, білім беру және медицина салаларына, оның ішінде инфрақұрылымдық жобаларға бағытталады.

Осылайша, «Даму» қоры кәсіпкерлерге тиімді қолдау тетіктерін ұсынып, бизнестің дамуына жан-жақты жағдай жасап отыр. Субсидиялау, кепілдік беру және жеңілдетілген несие бағдарламалары арқылы еліміздегі кәсіпкерлер жаңа мүмкіндіктерге ие болуда.

Дереккөз: aikyn.kz

Автор: Дария Берікқызы

За 1 полугодие 2025 года

Количество
поддержанных проектов

6 146

проектов

Сумма
кредита

788

млрд тг

Топ-5 отраслей
получивших поддержку

29,9%

Обраб.
пром.235,4
млрд тг

26,1%

Сельское
хоз.205,8
млрд тг

10,6%

Торговля

83,6
млрд тг

9,3%

Транспорт
и склад.73,3
млрд тг

6,6%

Прочие
виды услуг52,1
млрд тгТоп-5 регионов по количеству
поддержанных проектов

9,5%

Алматы

585
проектов

7,8%

Астана

478
проектов

7,2%

Туркест.

445
проектов

6,6%

Актюб.

405
проектов

6,4%

Ақмол.

395
проектов

Алматы кәсіпкерлері 2,2 трлн тг қолдау алып, жаңа белестерге жетті

«Даму» қорының
қолдауымен Алматы
экономикасы қарқынды
дамып келеді

Қазақстанның ірі мегаполисі әрі қаржылық және мәдени орталығы саналатын Алматы қаласында кәсіпкерлік пен бизнес салалары соңғы жылдары серпінді қарқынмен дамып келеді. Осы бағытта мемлекет тарапынан көрсетіліп жатқан жүйелі қолдаулар мен бастамалар арқасында, қаланың экономикалық әлеуеті артып, халықты жұмыспен қамту деңгейі де айтарлықтай жақсаруда. Бұл ретте кәсіпкерлікті дамытуға арналған негізгі институттардың бірі – «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қорының рөлі ерекше.

Қордың қолдауымен соңғы 10 жылда Алматыда **140 мыңнан астам жаңа жұмыс орны ашылды**. Бұл – тек статистикалық көрсеткіш қана емес, қаланың әлеуметтік-экономикалық ахуалының жақсарғанының нақты дәлелі. Жаңа жұмыс орындары – қала тұрғындары үшін табыс көзі ғана емес, сонымен қатар кәсіпорындардың өндірістік қуаттылығын арттыру мен халықтың тұрмыс сапасын жақсартуға ықпал ететін маңызды фактор.

Қаржыландыру және кәсіпкерлерге қолдау

«Даму» қоры арқылы Алматы қаласының кәсіпкерлері жалпы құны **2,2 трлн теңге** болатын **20 400-ден астам жобаны** жүзеге асыруға мүмкіндік алды. Бұл жобалардың 85 пайызы микро және шағын кәсіпкерлікке тиесілі. Яғни, негізінен жеке ісін енді бастап жатқан кәсіпкерлер мен шағын бизнес иелері мемлекеттің нақты қолдауына ие болуда.

Соңғы үш жылдың өзінде **449,3 млрд теңгеге 4 668 жоба** мақұлданып, түрлі қаржылық және әкімшілік құралдармен қолдау тапты. Қолдау көрсетілген жобалардың басым бөлігі өңдеуші өнеркәсіп, сауда, көлік және қойма қызметі, сондай-ақ тұрмыстық сервистік салаларда жүзеге асқан. Бұл салада шаштараз, кір жуу, химиялық тазалау, сұлулық салондары, электрондық техника жөндеу қызметтері ерекше сұранысқа ие.

«Дати» қоры кәсіпкерлерге қаржыландырудан бөлек, кеңес беру, оқыту, жобаларды сүйемелдеу және тәуекелдерді төмендету қызметтерін де көрсетеді. Қордың бағдарламалары бизнес жүргізуге қолайлы жағдай жасауға бағытталған, бұл кәсіпкерлерге тек қысқа мерзімді табыс табуға емес, ұзақ мерзімді тұрақты бизнес құруға мүмкіндік береді.

Салық түсімі мен пайда

Қордың қолдауымен іске асқан кәсіпорындар 16,6 трлн теңгеге дейін табыс тауып, мемлекеттік бюджетке **1,2 трлн теңгеден** астам салық төледі. Бұл мемлекет үшін де үлкен пайда – бір жағынан кәсіпкерлік дамиды, екінші жағынан салықтық түсімдер есебінен бюджеттік шығындар мен әлеуметтік бағдарламаларды қаржыландыру мүмкіндігі артады. Стартаптарға ерекше назар

Қолдау тапқан жобалардың ішінде стартаптардың үлесі де айтарлықтай жоғары.

406 стартап
жобасына

308,9

млрд тг
қолдау көрсетілді.

Бұл – жаңа идеялар мен инновацияларды дамытуға, жас кәсіпкерлерді ынталандыруға бағытталған маңызды қадам. Сонымен қатар, стартаптардың басым бөлігі IT, өндіріс, қызмет көрсету салаларында шоғырланған. Бұл Қазақстанда цифрлық экономиканың және жаңашыл бизнестің даму әлеуеті жоғары екенін білдіреді.

Орта және ірі бизнеске де қолдау бар

Жобалардың тек **5%-ын** орта бизнес (251 жоба), ал **1%-ын** ірі кәсіпорындар (11 жоба) құрайды. Дегенмен, бұл жобалар көбіне жұмыс орындарының саны, өндірістік қуаты және экспорттық әлеуеті бойынша аса маңызды. Орта және ірі кәсіпорындардың дамуы экономиканың әртараптануына, өңдеу өнеркәсібінің күшеюіне және импортқа тәуелділіктің төмендеуіне ықпал етеді.

1. «Медикер» ЖШС

«*Mediker Hospital International*» – заманауи жабдықталған көпсалалы халықаралық медициналық орталық. Мұнда компьютерлік томография, МРТ, УДЗ, аспаптық диагностика, күндізгі стационар, реабилитация және т.б. медициналық қызмет түрлері ұсынылады. Компания жаңа ғимарат салу үшін **15%-бен** несие алып, оның **6%-ын** ғана өздері төлейді, қалған бөлігін мемлекет субсидиялайды. Осы жоба арқылы Алматы қаласының тұрғындарына жоғары сапалы медициналық көмек қолжетімді болды, ал кәсіпкер өз кәсібін жаңа деңгейге шығарды.

2. «SKBar» ЖШС

«*SKBar*» – 2019 жылы құрылған, Қазақстанда сироп, жеміс пюресі, кофе қоспалары және басқа да сусындарға арналған қоспалар өндіретін жетекші компания. «*ESKOBAR*» брендімен шығатын өнімдер бүгінде Қазақстаннан тыс елдерге – Қырғызстан, Әзербайжан, Ресейге экспортталады. Кәсіпорын «Лизинг Групп» арқылы көлік паркін жаңартып, логистикалық желісін күшейтті. Жаңа жабдық пен өндіріс желісі жұмыс тиімділігін бірнеше есеге арттырды. Компания алдағы уақытта Еуропа нарығына шығуды жоспарлап отыр.

Қаржылай қолдау құралдары

Субсидия шарттары:

- Кәсіпкер төлейтін пайыздық мөлшерleme
максимум 12,3%
- Әлеуметтік кәсіпкерлер үшін
11,3%
- Қалған пайыздық бөлігін мемлекет субсидиялайды
- Субсидиялау мерзімі
3 жыл
- Өтінімдер банк арқылы қабылданып, мақұлданғаннан кейін «Дати» қорымен үшжақты келісім жасалады.

Өрлеу бағдарламасы:

Жеңілдетілген несие алғысы келетін кәсіпкерлерге арналған.
Несие мөлшерлемесі – 12,6%.
Қаржы айналым қаражаты мен инвестициялық мақсаттарға беріледі

- Айналым қаражаты үшін
3,5 млрд тг дейін
- Инвестициялық мақсатта
7 млрд тг дейін
- Мерзімі
3 жылдан 10 жылға дейін

Кепілдік беру:

- Несие сомасы
7 млрд тг дейін
- Кепілдік көлемі
85%-ға дейін
- Мерзімі
несиелендіру мерзімімен бірдей

Жергілікті бағдарламалар:

Әкімдіктер жергілікті бюджет есебінен кәсіпкерлік жобаларды субсидиялау мен кепілдендіру механизмін қолдана алады. Бұл бағдарлама өңірлік ерекшеліктерге бейімделген және нақты сұранысқа ие салаларға бағытталған.

Кәсіпкерлік – ел экономикасының негізгі қозғаушы күші. Алматы қаласында «Дати» қоры арқылы жүзеге асқан жобалар – осының жарқын дәлелі. **140 мыңнан астам** жаңа жұмыс орнының ашылуы, салық түсімінің артуы, өндірістің кеңеюі және жаңа бизнес түрлерінің пайда болуы – бұл мемлекеттік қолдаудың тиімділігін көрсететін нақты нәтижелер. Бұдан әрі де мұндай бағдарламалар жалғасса, Алматы ғана емес, бүкіл Қазақстандағы кәсіпкерлік саласы жаңа белестерге көтеріледі.

Арсен Мұстафин

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ басқарма төрағасының орынбасары

Алматыда Түркия және Қазақстандық кәсіпкерлер қауымдастығы мен «Даму» Қорының қатысуымен іскерлік кездесу өтті.

Кездесуде мемлекеттік қолдауға қалай қол жеткізуге болады, қандай бағдарламалар қолжетімді және қайда жүгіну керек деген сияқты бизнесті толғандыратын көтеген маңызды мәселелер талқыланды.

«Даму» Қорының басқарма төрағасының орынбасары Арсен Мұстафин Қордың қызметін таныстырып, кәсіпкерлерге жеңілдетілген қаржыландырудан бастап кепілдік құралдарына дейінгі мүмкіндіктер туралы айтып берді.

Кездесу қатысушылары белсенді түрде талқылауға қосылып, сұрақтар қойып, тәжірибелерін ортаға салды және болашақ ынтымақтастық жайын сөз етті. Мұндай кездесулер – Қор үшін бизнес өкілдерімен тікелей диалог орнатуға және олардың ішкі қажеттіліктерін естуге мүмкіндік береді.

«Даму» Қоры кәсіпкерлерді, елімізде жұмыс істейтін қазақстандық және шетелдік серіктестерді қолдаудың қолжетімді механизмдері жайлы хабардар ету арқылы мүмкіндіктер аясын кеңейтуді көздейді.

“Фонд развития предпринимательства «Даму» запустил новую программу льготного кредитования «Өрлеу»”

Сауле Абишева

Управляющий директор по государственным программам

Кто может стать участником льготной программы

По новой программе льготного кредитования ставка вознаграждения для конечного заемщика составит не более **12,6% годовых**.

Подать заявку на кредитование могут субъекты микро, малого, среднего частного предпринимательства в приоритетных секторах экономики, таких как обрабатывающая промышленность, сбор и переработка отходов, транспорт и складирование, сфера туризма, логистика, образование и

здравоохранение. Управляющий директор по государственным программам Фонда развития предпринимательства «Даму» Сауле Абишева отметила, что кредиты преимущественно будут выдавать на инвестиционные цели, а также на пополнение оборотных средств и рефинансирование действующих займов.

Приоритет в рамках программы при финансировании субъектов частного предпринимательства будет отдаваться проектам на инвестиционные цели, предусматривающим приобретение инвестиционных активов отечественного производства. Данная мера способствует росту спроса и объемов реализации отечественной продукции, — отмечает спикер.

Стоит отметить, что в приоритете будут производители отечественной продукции. Основные условия программы:

- максимальная сумма займа — **до 7 млрд тенге** на инвестиции; **до 3,5 млрд тенге** на оборотные средства;
- ставка вознаграждения — не более **12,6%** годовых;
- срок финансирования: **до 10 лет** на инвестиционные цели,
- на пополнение оборотных средств — **не более 3 лет**,
- на рефинансирование кредитов — не более остатка срока финансируемой задолженности.

Финансирование субъектов частного предпринимательства в рамках программы выдается через банки второго уровня. Кредиты бизнесменам будут выдавать преимущественно на инвестиционные цели, а также на пополнение оборотных средств и рефинансирование действующих займов.

Также для предпринимателей работает программа портфельного субсидирования (субсидии предоставляются не на конкретный проект, а на определенный портфель проектов — прим. ред.) по проектам субъектов малого и микропредпринимательства с максимальной суммой кредита, подлежащей субсидированию — это **до 200 млн тенге** со сроком до 3-х лет. Здесь ставка для конечного заемщика составляет не менее **12,3%**. Ежегодно планируется поддерживать от 8 до 12 тысяч таких проектов.

Программа гарантирования

Кроме того, получившие финансирование по программе «Өрлеу», могут подать заявку на участие в государственной программе гарантирования.

В настоящее время по инструменту гарантирования реализуется три государственных программы: программа гарантирования проектов в

агропромышленном комплексе, программы гарантирования по проектам — гарантийный фонд 1 и гарантийный фонд 2. При этом, каждая из программ имеет свои направления и условия.

Гарантийный фонд 1 — нужен для проектов с суммой финансирования **до 7 млрд тенге**. Здесь размер гарантий составляет **не более 85%** от суммы финансирования, со сроком гарантии на срок финансирования + **5 месяцев**.

Гарантийный фонд 2 — по проектам с суммой финансирования свыше **7 млрд тенге**, где размер гарантий **не более 30%** от стоимости проекта, со сроком гарантирования **до 15 лет**.

Как бизнес влияет на ВВП страны

Развитие предпринимательства в Казахстане особенно актуально в тех отраслях, которые способны обеспечить диверсификацию экономики, снизить зависимость от сырьевого сектора и способствовать созданию стабильных рабочих мест. Примечательно, что особое внимание государство уделяет сферам, напрямую влияющим на качество жизни населения, таким как производство продуктов питания, товаров первой необходимости и доступных услуг, поскольку это связано с наполнением продовольственной корзины.

Кроме того, значимую роль играет развитие бизнесов, ориентированных на импортозамещение, так как это позволит снизить зависимость от внешних поставок и укрепить экономическую устойчивость страны.

Важно отметить, что малый и средний бизнес — один из ключевых факторов в экономике Казахстана. Согласно официальным данным за 2024 год, доля МСБ в валовом внутреннем продукте страны составила около **40%**. Это сопоставимо с такими развитыми и развивающимися странами, как Франция, Малайзия и Сингапур.

В крупнейших мегаполисах Казахстана — Астане, Алматы и Шымкенте — вклад малого и среднего бизнеса в валовый региональный продукт достигает 60% и более, что соответствует уровню развитых экономик.

“

Малый и средний бизнес стал устойчивым драйвером экономического роста. За последние годы этот сектор демонстрировал опережающую динамику: если в 2015 году его доля в ВВП страны составляла 25%, то к 2024 году она увеличилась до 40%. Например, в 2024 году при общем росте ВВП на 4,8%, выпуск продукции МСБ вырос на 11,5%, — сказала Сауле Абишева.

”

По секторам экономики МСБ лидирует в таких отраслях, как строительство, торговля, сельское хозяйство, туризм, а также в перспективных направлениях — креативных индустриях, таких как IT, программирование и искусство.

Кроме этого, эксперты отмечают положительную динамику в обрабатывающей промышленности: за последние 10 лет доля МСБ в выпуске продукции выросла с **21%** до более **36%**.

Таким образом, малый и средний бизнес не просто обеспечивает занятость и структурирует экономику, но и становится значимым источником экономического роста и инноваций в Казахстане.

Ранее, 16 июня заместитель Премьер-министра — министр национальной экономики Серик Жумангарин обозначил планы по увеличению ВВП страны на **6%** в этом году, отметив, что промышленность остается основным драйвером экономического роста: за январь — май 2025 года отрасль выросла на 6,4%.

Источник: inform.kz

Колл-центр

За I полугодие 2025 года сотрудниками колл-центра было обработано **27 612 входящих звонка**, совершено **2 285 исходящих звонка** по обращениям, оставленным клиентами через раздел «Обратная связь» на сайте Фонда. Через всплывающее окно на корпоративном сайте Фонда было обработано **7 574 диалога**.

Эти показатели отражают стремление Фонда к обеспечению высокой доступности и качества поддержки предпринимателей.

Для повышения профессионального уровня операторов колл-центра Фонд на постоянной основе проводит обучающие мероприятия и регулярно совершенствует скрипты обслуживания.

Региональная сеть и сервис

По состоянию на 1 июля 2025 года в региональные филиалы Фонда обратились

13 631

субъектов малого и среднего предпринимательства (СМСП), из которых консультационных услуг было оказано

11 531

Дистанционное обучение

В 2025 году продолжено дистанционное обучение предпринимателей с использованием образовательной платформы, разработанной в сотрудничестве с компанией EY Kazakhstan. Курс «Современный предприниматель» прошёл обновление и ориентирован на развитие цифровых и управленческих навыков у действующих и начинающих предпринимателей - клиентов Фонда.

За период с января по июнь 2025 года на платформе дистанционного обучения Фонда было зарегистрировано **300 предпринимателей**.

Структура курса

Курс «Современный предприниматель» включает 4 модуля, направленных на формирование прикладных навыков в ключевых сферах ведения бизнеса:

- 1 Модуль «Digital для бизнеса»**
 - ChatGPT: автоматизация клиентского сервиса, генерация контента, цифровая воронка продаж.
 - Power BI: визуализация и анализ данных для принятия управленческих решений.
- 2 Модуль «Цифровизация бизнес-процессов»**
 - Автоматизация рутинных задач, внедрение CRM-систем, использование цифровых инструментов для внутренней эффективности.
- 3 Модуль «Маркетинг и продажи»**
 - Современные стратегии продвижения в соцсетях, работа с целевой аудиторией, упаковка продукта.
- 4 Модуль «Финансовая устойчивость и анализ»**
 - Финансовое планирование, структура расходов, расчёт ключевых бизнес-показателей.

История успеха: победитель онлайн-курса 2024 года

Марат Молдабаев — победитель онлайн-курса «Современный предприниматель» 2024 года.

Марат успешно прошёл четыре модуля обучения:

- Digital для бизнеса
- Управление рисками
- Управление персоналом
- Маркетинг и продажи

По итогам обучения он стал победителем конкурса среди слушателей курса и получил приз - сертификат на бесплатное участие в программе Executive MBA: интенсив, организованной Академией бизнеса EY в партнерстве с АО «Фонд развития предпринимательства «Даму».

В апреле 2025 года Марат прошёл обучение на интенсиве в Астане, где укрепил навыки в сфере стратегии, управления рисками и лидерства.

Международное сотрудничество

1-е полугодие 2025 г.

1 В целях исполнения Дорожной карты ESG-инициатив, повышения международного имиджа и реализации принципов устойчивого развития, Фонд «Даму» вступил в глобальную инициативу Организации Объединённых Наций – UN Global Compact. Это крупнейшая международная инициатива, объединяющая организации по всему миру для продвижения принципов в области прав человека, трудовых отношений, защиты окружающей среды и борьбы с коррупцией.

2 Проработаны проекты Соглашений с международными финансовыми институтами-партнерами Фонда (Иорданская корпорация по развитию предпринимательства JEDCO, Enterprise Georgia, АО «Федеральная корпорация по развитию малого и среднего предпринимательства» (Корпорация МСП) для дальнейшего подписания в 2025 г.

3 В период с 2023 по 2025 гг. Европейским банком реконструкции и развития (ЕБРР) для Фонда «Даму» реализован Проект по оказанию технической помощи. Консультантами Проекта выступал Korea Credit Guarantee Fund (KODIT). Конкретная цель заключалась в оптимизации функционирования схем кредитных гарантий, находящихся в ведении Фонда, путем укрепления системы управления рисками и содействия разработке передовых моделей ценообразования, основанных на оценке рисков. По итогам работы в феврале 2025 г. KODIT подготовил и направил в Фонд итоговый отчет в рамках реализации Проекта.

4 В феврале 2025 г. организована стажировка для сотрудников Фонда в Организацию развития и поддержки малого и среднего предпринимательства Турецкой Республики (KOSGEB) и Kredi Garanti Fonu (Фонд Гарантирования Кредитов Турецкой Республики) в г. Анкара.

- 5 В мае 2025 г. организован учебный визит в рамках обмена опытом по разработке и реализации эффективных акселерационных проектов в ТЕКМЕР Турецкой Республики в г. Стамбул.
- 6 Организовано три обучающих семинара для представителей зарубежных партнерских организаций (ОАО «Государственный банк развития Кыргызской Республики», Ассоциация турецких и казахстанских бизнесменов (TUKiB), Ассоциация банков Азербайджана).
- 7 Фонд стал обладателем награды KASE по номинации «Отчет об устойчивом развитии за 2023 год в финансовом секторе».
- 8 Организовано участие в ежегодной выставке казахстанских производителей «ULTTYQ ONIM-2025» зарубежных делегаций (Турецкая Республика, Кыргызская Республика, Республика Узбекистан, Республика Корея, Республика Польша, Республика Сербия), а также представителей международных организаций, финансовых организаций (ЕБРР, АБР и др.) и дипломатических представительств (Польское агентство по инвестициям и торговле, ОЮЛ «Ассоциация «Торговая Палата БеНиЛюкс», Посольство Республики Сербия в РК, Посольство Республики Индия в РК, Посольство Объединённых Арабских Эмиратов в РК, Посольство Канады в РК, Посольство Республики Хорватия в РК). Вместе с тем, на полях Выставки совместно с партнерами была организована панельная сессия на тему «Поддержка отечественного производства: новые инструменты и возможности».
- 9 Совместно с зарубежным партнером RSBP EBRD были организованы очные тренинги для сотрудников Фонда («За рамками стандартного», «Конфликты и управление временем»).
- 10 Проведены переговоры с Азиатским банком развития, Европейским банком реконструкции и развития, Исламским банком развития, KfW, AFD и Всемирным банком по вопросу привлечения займа в Фонд.
- 11 Осуществлён выпуск облигаций Фонда на сумму 50 млрд тенге сроком на 30 лет на Казахстанской фондовой бирже (KASE).

2025 жылы 16-17-18 мамыр күндері Астанадағы «ЭКСПО» орталығында Қазақстандық өндірушілердің **VIII ULTTYQ ONIM** көрмесі өтті.

Көрменің ашылу салтанатына ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – ҚР Ұлттық экономика министрі Серік Жұманғарин, «Бәйтерек» ҰБХ Басқарма төрағасы Рустам Қарағойшин қатысты.

Көрме аясында отандық кәсіпкерлер шығаратын тағамдардың үздігін анықтау мақсатындағы «Халық таңдауы» дегустация конкурсы, қазақстандық жеңіл өнеркәсіп өкілдері ұсынған киімдер топтамасын паш еткен «Сән көрсетімі», көрмеге қатысушылардың тауарлары тігілген лотерея ұйымдастырылды.

Кәсіпкерлер саны

366

Жасалған 14 шарттың сомасы

89,8 млн тг

Сауда көлемі

76 млн тг

Қол қойылған ниет шарт саны

314

Көрмені тек БАҚ өкілдері ғана емес,
блогерлер де насихаттауға атсалысты.

Көрме аясында отандық кәсіпкерлікті
дамыту және осы бағыттағы
мемлекеттік қолдаудың рөліне арналған
панельдік сессиялар өтіп, қаржы
ұйымдары, кәсіпкерлер мен сарапшылар
талқыға қатысты.

Субсидирование за 1 полугодие 2025 года

Единая комплексная программа:

Количество

**1 888
проектов**

Сумма кредитов

**246,4
млрд тг**

Сумма субсидий

**89,6
млрд тг**

Программа поддержки субъектов внутренней торговли:

Количество

**409
проектов**

Сумма кредитов

**56,4
млрд тг**

Сумма субсидий

**790,9
млн тг**

Итого

Поддержано

**2 297
проектов**

Сумма кредитов

**302,8
млрд тг**

Сумма субсидий

**90,3
млрд тг**

Льготное финансирование за 1 полугодие 2025 года

Поддержано

**1 097
проектов**

На сумму

**130
млрд тг**

58%

обрабатывающая
промышленность

10%

оптовая и
розничная
торговля

9%

предоставление
услуг по проживанию
и питанию

Гарантирование за 1 полугодие 2025 года

Гарантирование в рамках Гарантийных фондов :

	Количество 737 проектов		Сумма кредитов 98,9 млрд тг		Сумма гарантий 54,7 млрд тг
---	---------------------------------------	---	---	---	---

Гарантирование кредитов на проведение весенне-полевых и/или уборочных работ:

	Количество 1 262 проекта		Сумма кредитов 217,8 млрд тг		Сумма гарантий 185,1 млн тг
---	--	---	--	---	---

Гарантирование проектов агропромышленного комплекса:

	Количество 1 проект		Сумма кредитов 200 млн тг		Сумма гарантий 200 млн тг
--	-----------------------------------	--	---	--	---

Гарантирование в рамках программы поддержки субъектов внутренней торговли:

	Количество 95 проектов		Сумма кредитов 7,5 млрд тг		Сумма гарантий 3,4 млн тг
---	--------------------------------------	---	--	---	---

Гарантирование в рамках ППРК :

	Количество 736 проектов		Сумма кредитов 60,5 млрд тг		Сумма гарантий 25,1 млрд тг
---	---------------------------------------	---	---	---	---

Гарантирование в рамках программы «Даму-Оптима»:

	Количество 61 проект		Сумма кредитов 9,3 млрд тг		Сумма гарантий 4 млрд тг
---	------------------------------------	---	--	---	--

Итого		Поддержано 2 892 проекта		Сумма кредитов 394,2 млрд тг		Сумма гарантий 272,5 млрд тг
--------------	---	--	---	--	---	--

«Даму» Қорының ұжымы биыл Қостанай облыстық филиал директоры Зәмира Оразбаеваны құрметті зейнет демалысына шығарып салды

Қор басшылары мен ұжым шағын салтанатты жиында Зәмира Сейітқалиқызының Қорға сіңірген еңбегіне алғыс білдіріп, естелік сыйлық табыс етті.

2002 жылы Қордың Қостанай облыстық филиалына директор болып қызметке келген Зәмира Сейітқалиқызы бүгінге дейін табан аудармай еңбек етіп, өңірдегі кәсіпкерлікті қолдау шараларын іске қосудан бастап, цифрлануына дейінгі кезеңдердің бәрінің басы-қасында жүрді.

Осы жылдар ішінде ҚР Президентінің «Құрмет» орденімен, «Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігіне 10 жыл» «Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігіне 25 жыл» және «Қазақстан Конституциясына 10 жыл» медалімен, Қазақстан Қаржыгерлер қауымдастығының «Үздік қаржыгер» қоғамдық медалімен марапатталған.

“

«Қызметі өрлеп, басқа жұмысқа ауысып немесе менің басымдағы сияқты зейнеткерлікке шығатын, кететін уақыт келгенде – адамдар сенің KPI-ды қалай орынданыңды, неше шартқа қол қойылып, қайдан, қанша инвестиция тартылғанын есте сақтамайды. Үзеңгілестер оның адами қасиеттерін бағалайды. Мен мұны үнемі жадымда ұстадым. Әріптестерім мені ардың адамы деп есте сақтағанын қаладым және сол жолмен жүрдім- деді Зәмира Оразбаева.

”

Жетістікке апарар жол

Ваш путь к успеху

Максимал
сома

**7 млрд
тг дейін**

Несие
пайызы

**12.6%
дейін**

Өрлеу

